

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Сучасні літературознавчі концепції»
обов'язкова

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії (PhD)

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробники: Попович Олександр Орестович, доцент, кандидат філологічних наук

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=626

Контактний тел. 58-48-36

E-mail: o.popovych@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю
Онлайн-консультації: вівторок – 13:00-14:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Сучасні літературознавчі концепції» забезпечує ознайомлення аспірантів з сучасними літературознавчими концепціями в Україні, розвитком літературознавчої науки.

2. Мета навчальної дисципліни полягає у розгляді сучасних літературознавчих концепцій в Україні та перспектив розвитку літературознавчої науки; сприяти впровадженню сучасних наукових методологій у власні дослідження аспірантів. **Предмет** – з'ясування сутності поняття „літературознавча концепція”; дослідження українських літературознавців, що створені за роки незалежності України і склали так звані літературознавчі центри (школи) в різних регіонах держави. **Завдання:**

- з'ясувати сутність понять „літературознавча концепція”, „літературознавча школа”;
- ознайомити з історією формування українських літературознавчих шкіл та їх наукових концепцій;
- ознайомити аспірантів з новітніми літературознавчими дослідженнями в Україні, обґрунтувати доцільність їхнього функціонування в умовах входження української науки в сучасний загальноєвропейський контекст;
- ознайомлення з фаховими періодичними виданнями, науковими збірниками в межах функціонування певних літературознавчих шкіл, концепцій.

3. Пререквізити. «Вступ до літературознавства», «Вступ до спеціальності», «Теорія літератури», «Історія української літератури», “Основи наукових досліджень”. “Історія зарубіжної літератури”, “Історія українського літературознавства та критики”.

4. Результати навчання.

Компетенції, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни:

а) загальні:

- здатність до самостійного системного мислення;
- здатність до аналізу й узагальнення наукового матеріалу;
- виконувати складні завдання в галузі філології, зокрема літературознавства;
- наполегливість у досягненні поставленої мети;
- ефективно працювати з інформацією: добирати з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати;

б) фахові:

- здатність орієнтуватися у сучасному літературно-науковому процесі;
- оптимально об'єктивно підходити до оцінок явищ літературного процесу;
- здатність логічно мислити та чітко висловлювати свої наукові сентенції.
- уміння вести науковий пошук із застосуванням сучасної літературознавчої термінології;
- виробляти дослідницькі навички на основі сучасних методологічних засад;
- розуміти специфіку та тенденції розвитку українського літературного процесу, зміст методів, напрямів, стилів і жанрів;
- використовувати у професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури та літературознавчої думки від давнини до XXI століття
- розуміти сутність сучасного літературознавчого процесу;
- здатність поєднувати набуті теоретичні знання з їхнім практичним втіленням.

Результати навчання полягають у тому, що аспірант буде

знати:

- основні періоди розвитку української літературознавчої думки;
- сутність сучасних літературознавчих концепцій;
- історію формування сучасних літературознавчих центрів в Україні (Київ, Харків, Донецьк, Житомир, Львів, Тернопіль, Луцьк, Івано-Франківськ, Чернівці);
- імена найвідоміших вчених-літературознавців та їхні праці, які лягли в основу формування сучасних літературознавчих концепцій;
- постмодерні погляди на сучасну поезію, прозу, драматургію у світлі міфологічної, психоаналітичної, компаративістської, феміністичної та інших методологій.

уміти:

- використовувати різні методи для характеристики явищ літератури — історико-типологічний, психологічний, культурологічний, гендерний, постколоніальний, герменевтичний, компаративістський тощо;
- аргументувати теоретичні знання умілим підбором фактичного матеріалу;
- використовувати сучасні комп'ютерні технології для виконання наукових досліджень з літературознавства.

5. Опис навчальної дисципліни**5.1. Загальна інформація**

Сучасні літературознавчі концепції												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	2	10	5			75		
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. З історії літературознавчих учень в Україні											
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Літературознавчі поняття: концепція, школа, напрям. Ключові українські літературознавчі концепції ХІХ — перших десятиріч ХХ ст.		2	1			15						
Тема 2. Дискурс українського літературознавства 40-80-х років ХХ ст.		2	1			15						
Разом за ЗМ1		4	2			30						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Літературознавчі концепції кінця ХХ - початку ХХІ ст.											
Тема 1. Літературознавчі пошуки українських вчених на межі ХХ — ХХІ століть.		2	1			15						

Тема 2. Постмодерні погляди на мистецтво слова в літературознавчих дослідженнях останніх десятиліть: міфологічні, психоаналітичні, компаративістські, феміністичні.		2	1			15						
Тема 3. Сучасні осередки генерації літературознавчих концепцій в Україні (Київ, Харків, Львів, Тернопіль, Івано-Франківськ, Чернівці та ін.)		2	1			15						
Разом за ЗМ 2		6	3			45						
Усього годин		10	5			75						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Опрацювання монографії М.Гнатюка “Літературознавчі концепції в Україні другої половини XIX — початку XX сторіч” (Львів, 2002).
2.	Українська літературознавча наука XX століття: здобутки та втрати материкових та діаспорних вчених.
3.	Відображення сучасних літературознавчих знань на сторінках українських фахових друкованих видань (“Слово і Час”, “Критика”, “Кур’єр Кривбасу”, “Березіль” та ін.).
4.	Літературознавчі праці харківських вчених (Л.Ушкалов, Ю.Безхутрий, О.Матушек, І.Михайлин та ін.).
5.	Літературознавчі праці тернопільських дослідників (Р.Гром’як, М.Ткачук, Мар’яна та Зоряна Лановики та ін.).
6.	Івано-Франківська наукова школа літературознавців (С.Хороб, Р.Піхманець, Н.Мафтин та ін.)
7.	Дрогобич, Луцьк, Рівне, Кам’янець-Подільський як важливі осередки української науки про художню літературу (І.Набитович, В.Іванишин, П.Іванишин, М.Моклиця, Я.Поліщук, Г.Насмінчук та ін.).
8.	Львівська літературознавча школа (М.Ільницький, Т.Салига, В.Корнійчук, М.Гнатюк, Л.Сеник, Є.Нахлік та ін.)
9.	Київ як сучасний центр літературознавчої науки (праці вчених Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, Інституту філології КНУ та ін.)
10.	Внесок чернівецьких вчених у розвиток сучасних літературознавчих концепцій (Б.Мельничук, Б.Бунчук, В.Антофійчук, Л.Ковалець, О.Червінська, П.Рихло та ін.)

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю.

Формами поточного контролю є письмова (тестування, реферат, творча робота) та усна відповідь аспіранта.

Формами підсумкового контролю - екзамен.

Засоби оцінювання.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Оцінка А (90 – 100 балів) або "відмінно" виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади, які дозволяють судити про повноту уявлень аспіранта з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або "добре" виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплено ілюстраціями. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або "добре" виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення питань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з практики не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений аспірант, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або "задовільно" виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань, поверхово аргументує положення, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка Е (50 – 59 балів) або "задовільно" виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі аспіранта допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Аспірант не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з історико-

літературного матеріалу. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або "незадовільно" виставляється у разі, коли аспірантом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо аспірант допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 балів) або "незадовільно" виставляється у разі, коли аспірантом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо аспірант допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Для прикладу (екзамен)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)					Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
T.1	T.2	T.1	T.2	T.3		
15	15	10	10	10	40	100

7. Рекомендована література (основна)

1. Наєнко М. Українське літературознавство. Школи. Напрями. Тенденції / Навчальний посібник. Рекомендовано Міністерством освіти України. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 320 с.
2. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / Навчальний посібник. Рекомендовано МОН України. К.: ВЦ „Академія”, 2010. 520 с.
3. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. К., 2003.
4. Агеєва В. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації. К., 1999.
5. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років XX ст. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2000; Т.: Джура, 2000. 340 с.
6. Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі XX століття: Монографія. Чернівці: Рута, 2001. 335 с.
7. Антофійчук В. Біблія і культура в контексті сучасних літературознавчих досліджень // Sacrum і Біблія в українській літературі. Lublin: Wydawnictwo Ingvarr, 2008. С. 661 – 670.
8. Антофійчук В. І. Концепт традиції і його ідеологічна та ідейно-естетична парадигма в романі Леоніда Мосендза "Останній пророк" // Слово і Час. – 2015. № 12. С. 51 – 63.

9. Баган О. Поміж містикою і політикою (Дмитро Донцов на тлі українсько. Політичної історії 1-ї половини ХХ ст.) // Донцов Д. Твори. Львів: Кальварія, 2001. Том 1. Геополітичні та ідеологічні праці. С.23-63.
10. Бетко І. Біблійні сюжети і мотиви в українській поезії ХІХ – початку ХХ століття. Зелена Гура – Київ, 1999. 160 с.
11. Бунчук Б. Віршування Івана Франка. Чернівці, 2001.
12. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. К. : Юніверс, 2000. Т.1. 454 с.
13. Грабович Г. Шевченко як міфотворець. К., 1991.
14. Гундорова Т. *Femina melancholica*. Стаття і культура в тендерній утопії Ольги Кобилянської. К., 2002.
15. Гундорова Т. Кітч і література. К., 2008.
16. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. К.: Академвидав, 2008. 350 с.
17. Дзюба І. Шевченкофобія в сучасній Україні. К.: ВД „Києво-Могилянська академія”, 2006. 60 с.
18. Дзюба І. Тарас Шевченко. К., 2005.
19. Дончик В. З потоку літ і літ потоку. К.: ВД „Стилос”, 2003. 556 с.
20. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. К. : Наукова думка, 1992. 118 с.
21. Забужко О. Шевченків міф України: Спроба філософського аналізу. К., 1997.
22. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. К. : „Академвидав”, 2003. 390 с.
23. Зборовська Н. Код української літератури. К. : „Академвидав”, 2006. 502 с.
24. Іванишин В. Нація. Державність. Націоналізм. Дрогобич : ВФ „Відродження”, 1992. 178 с.
25. Іванишин В. Непрочитаний Шевченко. Дрогобич : ВФ „Відродження”, 2001. 32 с.
26. Іванишин П. Аберация християнства, або Культурний імперіалізм у шатах псевдохристології (основні аспекти національно-екзистенціального витлумачення). Дрогобич: ВФ „Відродження”, 2005. 268 с.
27. Ковалець Л.М. Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника. К.: ВЦ “Академія”, 2011. 440 с.
28. Матвійшин В. Український літературний європеїзм. К.: ВЦ “Академія”, 2009. 262 с.
29. Мельничук Б.І. Випробування істиною. Проблема історичної та художньої правди в українській історико-біографічній літературі (від початків до сьогодення). К.: Академія, 1997. 269 с.
30. Моклиця М. Модернізм як структура: Філософія. Психологія. Поетика. К., 1998.
31. Нямцу А. Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования): Монография. Черновцы: Рута, 2007. 520 с.
32. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К., 1999.
33. Павличко С. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм. К., 2000.
34. Просалова В. Поезія Празької школи. Донецьк, 2000.
35. Салила Т. Імператив. Львів, 1997.
36. Сенік Л. Роман опору. Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності. Львів: Академічний експрес, 2002. 239 с.
37. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період. К.: ВЦ “Академія”, 2011. 248 с.

Рекомендована література (допоміжна)

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М.Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. 633 с.
2. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури: Навч. Посібник. К.: ВЦ “Академія”, 2011. 240 с.
3. Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т. 9 кн. К.: Либідь, 1993-1996.

- 4.Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. К.: ВД “Києво-Могилянська академія”, 2006-2007.
5. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч.Вінквіста та В.Тейлора. К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2003. 503 с.
- 6.Євшан М. Критика. Літературознавство. Естетика. К.: Основи, 1988. 658 с.
- 7.Єфремов С. Історія українського письменства. К.: Феміна, 1995. 688 с.
- 8.Зеров М. Українське письменство. К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. 1302 с.
- 9.Іванишин В. Тезаурус до курсу „Теорія літератури”. Дрогобич: ВФ „Відродження”, 2007. 112 с.
- 10.Іванишин П. Вульгарний „неоміфологізм”: від інтерпретації до фальсифікації Т.Шевченка. Дрогобич: ВФ „Відродження”, 2001. 174 с.
- 11.Левчук Л.Західноєвропейська естетика ХХ століття : навч. посібник. К.: Либідь, 1997. 224 с.
- 12.Літературознавча енциклопедія. У 2-х т. / Автор-укладач Ковалів Ю.І. – К.: ВЦ „Академія”, 2007.
- 13.Літературознавчий словник-довідник / редакційна колегія Р.Гром’як, Ю.Ковалів, В.Теремко. К.: ВЦ „Академія”, 1997. 752 с.
- 14.Хайдеггер М. Бытие и время / М.Хайдеггер. Х. : Фолио, 2003. 503 с.